

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ «ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ» ΠΟΥ ΑΝΑΡΤΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΤΙΣ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020

Α. ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Δ ΖΩΝΕΣ ΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

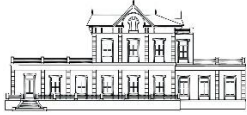
Οι ρυθμίσεις που θα υιοθετηθούν για τις προστατευόμενες περιοχές θα πρέπει να υπηρετούν τους σκοπούς διατήρησης της ελληνικής βιοποικιλότητας στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των συνταγματικών επιταγών και των υποχρεώσεων της χώρας έναντι των ευρωπαϊκών και διεθνών δεσμεύσεων.

Είναι σκόπιμο η παρούσα νομοθετική παρέμβαση, και ειδικότερα σε σχέση με τα οριζόμενα στα άρθρα 44 και 46 του Σχεδίου Νόμου, να διατηρεί τον σκοπό και τον βαθμό προστασίας του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου.

Κατωτέρω παρατίθενται ορισμένα βασικά σχόλια:

1) Απουσιάζουν τα κριτήρια χαρακτηρισμού και οι αρχές προστασίας για τις Ζώνες απόλυτης προστασίας της φύσης, Ζώνες προστασίας της φύσης, Ζώνες διαχείρισης οικοτόπων και ειδών και Ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων. Υπενθυμίζεται ότι τέτοια κριτήρια προβλέπει σταθερά η νομοθεσία, δηλαδή ο ν. 1650/1986 (άρθρο 19 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 3937/2011) και ισχύει σήμερα. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις αυτές έχουν θεσπιστεί σε συμμόρφωση προς τη συνταγματική επιταγή για την προστασία του περιβάλλοντος και έχουν ερμηνευθεί και εφαρμοστεί ευρύτατα από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η θέσπιση κριτηρίων χαρακτηρισμού και αρχών προστασίας είναι αναγκαία προϋπόθεση ώστε το θεσμικό πλαίσιο να παρέχει σαφείς κατευθύνσεις προς τη διοίκηση για τον καθορισμό των ζωνών εντός των προστατευόμενων περιοχών και να διασφαλίζεται ότι η ρύθμιση των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων εντός μιας ζώνης γίνεται με μη αυθαίρετο τρόπο.

2) Σχετικά με τις χρήσεις που εισάγονται και απαριθμούνται με τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του Π.Δ. 19/2018 (άρθρο 44 του Σχεδίου Νόμου), κρίνουμε απολύτως αναγκαίο να διατυπωθεί ρητώς ότι στις ζώνες των προστατευόμενων περιοχών επιτρέπονται μόνον οι χρήσεις, οι οποίες, με βάση τη σχετική ειδική περιβαλλοντική μελέτη, θεωρούνται συμβατές με το χαρακτήρα των περιοχών. Επισημαίνουμε ότι η διάταξη του άρθρου 17 του ΠΔ 59/2019, η οποία αναφέρεται σε «πολεοδομικό σχεδιασμό» και είχε θεσπιστεί στο πλαίσιο του προεδρικού διατάγματος, όπως ήδη ισχύει, δηλαδή χωρίς να χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερες χρήσεις γης οι ζώνες προστασίας, όπως προβλέπεται με τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ που προστίθενται

με το Σχέδιο Νόμου, προδήλως αναφέρεται σε αστικές περιοχές, στο χαρακτήρα των οποίων και προσιδιάζει.

3) Υπό το πνεύμα της διατήρησης των προστατευόμενων αντικειμένων, υπάρχουν διατάξεις που σε κάθε περίπτωση, δεν προσιδιάζουν στον χαρακτήρα των ζωνών ως απόλυτης προστασίας ή προστασίας της φύσης. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, για τις ζώνες απόλυτης προστασίας, η κατοικία (έστω για προσωπικό ασφαλείας και εργαζόμενους), οι οδοί, οι ποδηλατόδρομοι και τα δίκτυα υποδομής ανήκουν σε αυτή την κατηγορία χωρίς μάλιστα να προβλέπονται ανώτατα όρια στην εφαρμογή των χρήσεων αυτών. Άλλες, προσιδιάζουν μόνο υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις. Ενδεικτικά και πάλι, για τις Ζώνες Απόλυτης προστασίας, Προστασίας της φύσης τα έργα των κατηγοριών 51 και 52 επιτρέπονται μόνον εφόσον αποσκοπούν στην προστασία και διατήρηση των αντικειμένων προστασίας.

4) Η αποτελεσματική εφαρμογή του καταλόγου χρήσεων και δραστηριοτήτων του άρθρου 44 σε φυσικές κατά κύριο λόγο περιοχές, δεν είναι σαφές πώς θα επιτευχθεί, δεδομένης και της ετερογένειάς του, καθώς περιλαμβάνονται θεσμοθετημένες περιοχές (όπως οι αρχαιολογικοί χώροι), καλύψεις γης (όπως οι υδάτινοι βιότοποι), καθώς και έργα και δραστηριότητες που αφορούν κυρίως σε αστικές και περιαστικές περιοχές.

5) Δεν προκύπτει με βάση ποια τεκμηρίωση εκδίδεται η απόφαση χαρακτηρισμού και γίνεται ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων για τα ΚΑΖ και τα Προστατευόμενα Τοπία και Προστατευόμενους Φυσικούς Σχηματισμούς. Υπενθυμίζεται ότι, στο ισχύον πλαίσιο (άρθρο 21 του ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 3937/2011) προβλέπεται ότι οι ρυθμίσεις γίνονται με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία της περιοχής. Η απουσία τέτοιας έκθεσης τεκμηρίωσης, παρέχει ευχέρειες αυθαίρετων ρυθμίσεων.

6) Από το άρθρο 46, παρ. 4 του Σχεδίου Νόμου προκύπτει ότι, σε ΚΑΖ και σε Προστατευόμενα τοπία και Φυσικούς Σχηματισμούς εκτός Natura, επιτρέπεται να ορίζονται οποιεσδήποτε από τις γενικές χρήσεις του ΠΔ 59/2018, συνεπώς και χρήσεις όπως πολεοδομικό κέντρο, παραγωγικές δραστηριότητες υψηλής όχλησης, χονδρεμπόριο και Εγκαταστάσεις Αστικών Υποδομών Κοινής Ωφέλειας. Το ίδιο προβλέπεται για τα τμήματα των Εθνικών Πάρκων που βρίσκονται εκτός των περιοχών Natura. Σε αυτή την περίπτωση δεν έχει έννοια η ανακήρυξη της περιοχής ως προστατευόμενης. Υπενθυμίζεται ότι στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο (άρθρο 19 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 3937/2011) προβλέπονται συγκεκριμένες απαγορεύσεις για τις αντίστοιχες κατηγορίες χαρακτηρισμού η απαλοιφή των οποίων, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη ότι επιτρέπονται όλες οι χρήσεις σε όσα από αυτά δεν ανήκουν στο Natura, μπορεί να θεωρηθεί ως μείωση της προστασίας τους και, συνεπώς, να κριθεί ως αντισυνταγματική.

7) Σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 47 του Σχεδίου Νόμου, σχέδια διαχείρισης καταρτίζονται μόνο για τις περιοχές Natura. Αντιθέτως, σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο (άρθρο 18 του ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 3937/2011), τα σχέδια διαχείρισης καταρτίζονται για όλα τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης και για τις ζώνες που τα περιβάλλουν. Πρέπει να σημειωθεί ότι από την άποψη της εφαρμογής του προστατευτικού καθεστώτος που εισάγεται με το Σύνταγμα κατά τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι περιοχές Natura δεν διακρίνονται από άλλες, οι οποίες με περιβαλλοντικά κριτήρια έχουν χαρακτηριστεί ή επιβάλλεται να χαρακτηριστούν ως προστατευόμενες.

8) Δεν είναι σαφές αν τα σχέδια διαχείρισης προηγούνται, έπονται ή εγκρίνονται ανεξάρτητα από τα ΠΔ χαρακτηρισμού και οριοθέτησης των περιοχών. Ταυτοχρόνως, η χώρα βρίσκεται προ του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου διότι δεν έχει ακόμη θέσει στόχους διατήρησης, προτεραιότητες και μέτρα διατήρησης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000. Υπό το πνεύμα αυτό, προτείνουμε τα σχέδια διαχείρισης να εκδίδονται σε εφαρμογή εγκεκριμένης ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης και να καλύπτουν και την ανωτέρω αναγκαιότητα.

9) Οι μεγάλες αλλαγές που εισηγείται το παρόν νομοσχέδιο, στο τμήμα που αφορά τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, χρειάζονται αντίστοιχη προεργασία και επεξεργασία, οι οποίες απαιτούν χρόνο. Θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να δοθεί το απαιτούμενο αυτό χρονικό διάστημα για τη βέλτιστη αναμόρφωση του κειμένου. Ταυτοχρόνως, δεδομένου ότι η χώρα βρίσκεται προ του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης του δικτύου Natura 2000, προτείνουμε σημειακές παρεμβάσεις στο υφιστάμενο άρθρο 8 του Ν. 3937/2011, για να ανταποκριθούμε στις υποχρεώσεις μας.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Γ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

1) Αντιλαμβανόμαστε ότι το εν λόγω κεφάλαιο εντάσσεται στην επιδίωξη να καλυφθούν τα μεγάλα κενά που διαπιστώναμε όλοι στο σύστημα διακυβέρνησης των προστατευόμενων περιοχών, σε ό,τι αφορά τον κεντρικό συντονισμό και καθοδήγηση των σχημάτων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών και τη δημιουργία κατάλληλου πλαισίου, ώστε αυτά να είναι αποτελεσματικά (θεσμοθετημένες χρήσεις, εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης, επίλυση θεμάτων στελέχωσης κ.λπ.). Ταυτοχρόνως επιδιώκεται να δημιουργηθεί μηχανισμός υποστήριξης της κεντρικής υπηρεσίας του ΥΠΕΝ στην άσκηση όλων των αρμοδιοτήτων της που αφορούν στο φυσικό περιβάλλον.

2) Το εύρος των αρμοδιοτήτων του υπό σύσταση φορέα καθιστά το εγχείρημα φιλόδοξο. Θα απαιτηθεί να διατεθούν οι αναγκαίοι πόροι (προσωπικό, κονδύλια κ.λπ.), να τεθούν σε ισχύ οι ρυθμίσεις που θα διέπουν τη λειτουργία του και να

εγκαθιδρυθούν οι σχέσεις συνεργασίας του, κατά τα προβλεπόμενα στο σχέδιο νόμου. Θα απαιτηθεί αρκετός χρόνος για να συντρέξουν αυτές οι προϋποθέσεις. Για τον λόγο αυτό είναι σκόπιμο να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις επαρκούς διάρκειας, ώστε, μεταξύ άλλων να μην υπάρξουν μεγάλες καθυστερήσεις στην εκτέλεση των έργων ΕΣΠΑ με τωρινούς δικαιούχους τους φορείς διαχείρισης.

3) Το νέο σχήμα είναι σκόπιμο να αξιοποιήσει υφιστάμενους φορείς και ήδη οι διατάξεις του δείχνουν ότι αυτή είναι η πρόθεση των συντακτών του. Εισηγούμαστε κάποιες διαφοροποιήσεις ώστε, επιπροσθέτως των συνεργασιών με Περιφέρειες, Δήμους και Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, να υπάρχουν ειδικές προβλέψεις για τη συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα με γνώση και εμπειρία στα αντικείμενα αρμοδιότητας του ΟΦΥΠΕΚΑ, όπως π.χ. αυτού της εποπτείας τύπων οικοτόπων και ειδών.